

SURİYE'NİN KUZEYİNDEKİ ÇATIŞMALAR VE OLASI ETKİLERİ

THE CLASHES IN NORTHERN SYRIA AND THE POSSIBLE EFFECTS

الإقتتال الدائر في شمال سوريا وتأثيراته المحتملة

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES

مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

SURİYE'NİN KUZEYİNDEKİ ÇATIŞMALAR VE OLASI ETKİLERİ

THE CLASHES IN NORTHERN SYRIA AND THE POSSIBLE EFFECTS

الإقتال الدائر في شمال سوريا
وتأثيراته المحتملة

ORSAM Rapor No: 164

Ağustos 2013

ISBN: 978-605-4615-61-2

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2013

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu’ya Bakış

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkıları sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaştırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algımasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

Yrd. Doç.Dr. Serhat Erkmen

1975 İstanbul doğumlu olan Serhat Erkmen, Lisans Eğitimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde görmüştür. Yüksek Lisans ve Doktora Çalışmasını Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlamıştır. 2000-2008 yılları arasında Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi'nde Ortadoğu Araştırmacısı olarak görev yapan Erkmen, 2009 yılından bu yana ORSAM Ortadoğu Danışmanı olarak çalışmaktadır. Erkmen aynı zamanda 2009 yılından bu yana Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Başkanlığı görevini yürütmektedir.

TAKDİM

Suriyeli Kürtler, 19 Temmuz 2012 tarihinde Türkiye – Suriye sınır hattı üzerinde bulunan Kürt nüfusun yaşadığı bölgelerde kontrolü ele geçirmiştir. Bu kontrol Esad rejiminin bölgeden çekilme kararı alması sonrasında herhangi bir çatışma yaşanmadan gerçekleşmiştir. Aradan geçen bir yılı aşkın sürede Kürtler büyük ölçüde çatışmanın dışında kalmayı başararak kendi bölgelerini korumayı ve konumlarını sağlamlaştırmayı hedeflemiştir. Bu sürece Suriyeli Kürtler arasında en organize ve silahlı kanadı olan PYD liderlik etmiştir.

Son bir yıl içinde Suriye genelinde ortaya çıkan bir diğer gelişme Suriye silahlı muhalefeti içinde radikal İslamcılarının güçlenmesi olmuştur. Nusra Cephesi adı altında El Kaide'ye bağlılığını açıklayan bu kesimler ülkenin kuzeyindeki otorite boşluğundan yararlanarak Kürt yerleşimlerinin yakın bölgelerinde ya da Kürt, Arap, Türkmen nüfusun birlikte yaşadığı bazı yerleşim yerlerinde kontrol sağlamıştır. Bu kontrolün en önemli ayağını Rakka Vilayeti oluşturmuştur. Bu vilayet Kürt yerleşiminin doğu kanadını oluşturan Cezire bölgesi ile ortada yer alan Ayn el Arap (Kobani) arasında kaldığı için Kürtler açısından stratejik önem taşımaktadır. Bölge kontrolü, petrol alanlarının sahipliği, sınır geçişlerinin ve dolayısıyla gelirinin kontrol edilmesi ve ideolojik farklılıklar gibi nedenlerle YPG ve Nusra Cephesi arasında fitili Ras el Ayn (Serikaniye)'da ateşlenen ve kısa sürede Türkiye – Suriye sınır hattının önemli bir kesimine yayılan çatışmalar başlamıştır. Sınır bölgesinde gerçekleşmesi dolayısıyla seken kurşunlar nedeniyle Türk vatandaşlarının hayatını kaybetmesine neden olan olaylar Suriye'deki iç savaşın seyrini değiştirecek boyutta önem taşımaktadır. Türkiye için; sınır güvenliği, Kürt özerk bölgesi tartışmaları ve Suriye iç savaşını etkilemesi gibi nedenlerle süreç yakından takip edilmektedir.

Elinizdeki çalışma bu öneme karşılık kaleme alınmıştır. Serhat Erkmen tarafından hazırlanan ORSAM Raporu'nun, hali hazırda çatışmaların sürdüğü ve tartışmaların devam ettiği bir ortamda süreci anlamaya, öngörebilmeye ve doğru politikalar oluşturmaya altyapı sunacağına inanıyoruz. Çalışmada, çatışma sürecinin başlamasına giden süreç, Suriye'deki iç savaşın geldiği aşama ve Kürtler üzerindeki etkileri, Kürt partiler arasındaki güç mücadelesi ve çatışmaların Türkiye'deki barış sürecine etkisi ele alınmıştır. Çalışmanın sonunda 19 Temmuz 2012 tarihinden 19 Temmuz 2013 tarihine kadar geçen dönemde Suriyeli Kürtler bağlamında yaşanan gelişmelerin yer aldığı kronolojii de bulabilirsiniz. Konuyla ilgilenenlere katkı sunması dileğiyle çalışmayı kamuoyunun ilgisine sunuyor ve emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Hasan Kanbolat
ORSAM Başkanı

İçindekiler

Takdim.....	4
Özet	7
Giriş	8
Çatışmanın Habercisi Olan Olaylar	8
Çatışma Dönemi: Temmuz 2013 Olayları.....	10
1. Suriye'deki İç Savaşın Geldiği Aşama ve Kürtler Üzerindeki Etkileri.....	10
2. Kürt Partiler Arasındaki Güç Mücadelesi.....	11
3. Barış Süreci ve Suriye'de Kürt Sorunu.....	11
4. Suriye'de PYD ile Muhalifler Arasındaki Çatışma Süreci	12
Sonuç	14
Kronoloji.....	17

Hazırlayan: Yrd. Doç. Serhat Erkmen
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı,
 Ahi Evran Üni. Uluslararası İlişkiler Bölümü

SURİYE’NİN KUZEYİNDEKİ ÇATIŞMALAR VE OLASI ETKİLERİ

Özet

- Suriyeli Kürtler arasındaki en güçlü parti olan PYD ayaklanma başladıktan sonra uzun bir süre ikircikli bir politika izlemiştir. Söylemsel olarak rejimin uygulamalarına karşı çıkmasına karşın Esad Yönetimi’yle “özel bir ilişki” yürütmüştür. Temmuz 2012’de ülkenin kuzeyinde bazı bölgeleri ele geçirdikten sonra Esad karşıtı söylemini sertleştiren PYD, diğer Suriyeli muhalif örgütler ile diyalog ve işbirliği arayışına girmiştir. Bu süreç zarfında ne farklı Kürt partileri, ne Esad Yönetimi ne de SÜK ve ÖSO’ya bağlı gruplar arasında açık bir çatışma durumu yaşanmamıştır. Kürtler çatışmanın içine sürüklenmekten uzak durarak kendilerine ait istikrarlı ve çatışmadan uzak bir bölge yaratma fikrine odaklanmışlardır.

- Suriye’de iç savaş sertleştikçe Kürtlerin doğrudan silahlı çatışmaya taraf olmama taktiğini uygulaması zorlaşmıştır. Kamışlı ve Halep’teki olaylar henüz Kürtlerin savaştan tarafların arasında kaldığını ve çatışmanın doğrudan tarafı haline gelmediğini göstermektedir. Fakat her iki olayda da siyaseten ya da silahlı olarak PYD ile ÖSO’nun çatışır durumda olması, Suriye’deki Arap muhalefet ile Kürtlerin arasını daha da açmıştır. Bu durum özellikle SÜK ve ÖSO’daki PYD’nin Esad yanlısı olduğu ya da kendi çıkarları doğrultusunda devrime destek vermediği düşüncesini güçlendirmiştir. Bu düşüncenin hükümet ile muhalif güçler arasındaki çatışma Halep ve ülkenin kuzeyinde bulunan önemli bölgelerde gelecekte yeni çatışma alanları için ortam hazırlamıştır.

- Suriye Kürtlerinin iç dinamikleri açısından bakıldığında bugüne kadar etkinlik sahası genellikle Afrin ve Kobani başta olmak üzere ülkenin kuzeyinde Kürtlerin çoğunlukta olduğu bölgeler ile sınırlı olan PYD’nin Halep’te de gücünü artırdığı söylenebilir. Yaşanan çatışmalar karşısında örgütlü bir direnç gösterdiği ve ÖSO’ya baştan itibaren mesafeli bir tutum sergilediği için diğer Kürt partilerin (özellikle de SÜK ile dirsek temasını sürdüren Kürt Ulusal Konseyi’ne bağlı partilerin son olaylar karşısında yetersiz kaldığı görüldüğünde) taban kaybettiği görülmüştür.

- Kongra Gel 9. Genel Kurulu’nda belirlenen “Siyasi Tutum Belgesi”nde Suriye Kürtlerini ilgilendiren çok önemli bir madde bulunmaktadır. Her ne kadar, Türkiye’de bu toplantı çözüm süreci ve PKK’daki örgütsel değişim odaklı olarak ele alınsa da Irak ve Suriye’deki gelişmeler açısından da dikkat çekicidir. Suriye’ye ilişkin olarak “Rojava’da üçüncü çizgi olma temelinde şimdiye kadar sürdürülen siyasetin daha da geliştirilerek geçici seçim yönetiminin ilan edilmesi ve bunun bir Kürt mahalli idaresini inşa düzeyine ulaştırılması.” yer alan ifadeler, kısa bir süre içinde Suriye Kürtleri arasında önemli bir gelişme olacağıнын işareti olarak görülmelidir.

- Türkiye’de çözüm sürecinin neresinde olduğuna ilişkin tartışmalar artarken, PKK’nın yeni bir coğrafyada güçlü bir taban oluşturabileceği yeni bir alan bulma çabası önemlidir. Bu durum, sadece PKKlı teröristlerin Türkiye sınırları dışına çekilmesiyle ilişkili bir durum olarak değerlendirilmemelidir. Bir anlamda PKK kendisine bağlı yapılar aracılığıyla etki alanını Ortadoğu’nun farklı bölgelerine geliştirebileceğini de göstermek istemektedir. Bu bağlamda Suriye’de “demokratik özerklik” temelinde örgütlenen yeni bir Kürt bölgesinin oluşturulması fikrinin cisim kazanması, Erbil’de toplanması hedeflenen konferans öncesi ve sırasında PKK’ya söylemsel, fiziksel, psikolojik ve siyasi bir üstünlük de getirebilir.

Giriş

Suriye'nin kuzeyinde 16 Temmuz 2013'de başlayan çatışmalar 1 yıl önce Türkiye'nin gündemine gelen bölgeyi bu sefer daha büyük bir ağırlıkla gündeme getirmiştir. Çatışmalar halen devam etse olayların gidişatına ilişkin bir fikir sahibi olabilmek için olayın köklerinin nerede yattığına ilişkin bir hatırlatma yararlı olacaktır. Bu nedenle öncelikle 2012 yılının Ekim ayındaki çatışmalar incelenerek çalışmaya başlanacaktır.

Çatışmanın Habercisi Olan Olaylar

Bilindiği gibi Suriye'de Kürtler muhalefete baştan itibaren katılmış ancak yekpare bir görüntü çizmemiştir. Bazı Kürt partiler Suriye Ulusal Konseyi'ne (SUK) katılıp, daha sonra bu grubun Kürtlerin taleplerini karşılamadığı gerekçesiyle ayrılmış ve kendi oluşumunu kurmuşlardır. Suriyeli Kürtler arasındaki en güçlü parti olan PYD ise uzun bir süre ikircikli bir politika izlemiştir. Söylemsel olarak rejimin uygulamalarına karşı çıkmasına karşın Esad Yönetimi'yle "özel bir ilişki" yürütmüştür. Temmuz 2012'de ülkenin kuzeyinde bazı bölgeleri ele geçirdikten sonra Esad karşıtı söylemini sertleştiren PYD, diğer Suriyeli muhalif örgütler ile diyalog ve işbirliği arayışına girmiştir. Bu süreç zarfında ne farklı Kürt partileri, ne Esad Yönetimi ne de SUK ve ÖSO'ya bağlı gruplar arasında açık bir çatışma durumu yaşanmamıştır. Kürtler çatışmanın içine sürüklenmekten uzak durarak kendilerine ait istikrarlı ve çatışmadan uzak bir bölge yaratma fikrine odaklanmışlardır. Rejim ile muhalifler arasındaki silahlı çatışmadan uzak durma arayışları büyük ölçüde başarılı olmuştur. Nitekim temmuz ayında bazı şehirlerin Kürtlerin kontrolüne geçtiği dönemde hükümet güçleri ile Kürtler arasında yaşanan küçük olaylar ve ÖSO'nun Kürtlere yönelik tehditleri ve birkaç küçük çatışma dışarıda tutulursa Kürtler çatışmalardan uzak kalmayı başarabilmişlerdir.

Bu durum biraz da "merkezi kontrol" etmek isteyen çatışan tarafların Kürtleri karşısına almak istememelerinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Esad Yönetimi, kuzeyde bazı bölgelerin ÖSO'nun eline geçmesinden PYD'nin kontrolüne girmesini tercih etmiştir. Böylece başta Haseke olmak üzere bazı bölgeleri ÖSO'nun denetiminden uzak tutarken diğer yandan Türkiye'yi de yumuşak karnından vurmayı hedeflemiştir. ÖSO ise uğraşması gereken daha önemli bir güç varken Kürtleri net bir biçimde karşısına almaktan uzak durmuştur. Suriye'de Kürt bölgesine karşı olduklarını her fırsatta belirtmesine karşı ÖSO, Suriyeli Kürtler ile ya da hükümetin yanında yer aldığı PYD ile açık çatışmaya girişmekten uzak durmuştur. Fakat Suriye'de iç savaşın geldiği nokta bu üçlü dengeyi sarsmaya başlamıştır.

Bu dengenin sarsılmaya başladığı tarih olarak 30 Eylül 2012 gösterilebilir. Bu tarihte halen Suriye hükümetinin denetiminde olan, fakat fiilen hükümet ile bölgedeki Kürtler arasındaki bir anlaşma doğrultusunda yönetilen Haseke Vilayeti'ndeki Kamışlı kentinde bir intihar saldırısı gerçekleşmiş, saldırıyı ÖSO'ya bağlı bir grup üstlenmiştir. Bomba yüklü bir araçla gerçekleştirilen saldırıda 4 kişi ölmüş ve 15 kişi yaralanmıştır. Bu saldırıyı önemli kılan temel faktör, o döneme kadar istikrarlı ve güvenli olduğu düşünülen Kürtlerin çoğunlukta olduğu bölgelerin hükümet güçleri ile muhalifler arasında bir çatışma sahasına dönüşebileceğinin ilk önemli göstergesi olmasıdır. Bu olaydan kısa bir süre sonra Kürtler ile muhalifler arasında ilk ciddi çatışmalar yaşanmaya başlamıştır. Bu çatışmaların adresi ise Halep olmuştur. Muhaliflerin hükümetin direncini maddi ve manevi olarak kırmak için Halep'i stratejik hedef olarak belirlemesinden sonra artan çatışmalar şehrin farklı kesimlerini savaş alanına çevirmiştir. Bu süreçte Kürtler kuzeyde yapmak istediklerine benzer bir politika izlemişler ve Halep'te nüfusun

önemli bir kesimini Kürtlerin oluşturduğu Eşrefiye ve Şeyh Maksut Mahallelerini çatışmadan uzak tutmaya çalışmışlardır. Elbette, bu her zaman mümkün olmamıştır. Hükümet güçlerinin muhalifleri hedef aldığı ileri sürdüğü operasyonlarda diğer yerleşim yerleri olduğu gibi zaman zaman bu yerleşimler de zarar görmüştür. 26 Ekim 2012'de ise gelecekte Suriye'deki iç savaşın dönüm noktası olabilecek bir olay gerçekleşmiştir.

25 Ekim'de ÖSO'ya bağlı bir grup silahlı muhalif Eşrefiye'de üslenmek istemiş ve bölgedeki Kürt muhalefet tarafından çıkartılmaya çalışılmıştır. Ertesi gün 26 Ekim'de hükümet güçleri Eşrefiye'de üslenen muhaliflere yönelik bir bombardıman gerçekleştirmiş, bombalama sırasında muhaliflerin yanı sıra 9'u Kürt 15 kişi ölmüş, yaklaşık 20 kişi de yaralanmıştır. Suriye ordusunu protesto eden ve aynı zamanda muhaliflerin de mahalleden çıkartılması için gösteri düzenleyen gruba ÖSO olduğu iddia edilen kişiler tarafından ateş açılmış ve olaylarda 10 kişi ölmüş ve 20 civarında kişi yaralanmıştır. Fakat olay sırasında çekilen görüntülerden anlaşıldığı kadarıyla (bazı Suriyeli Kürt muhalifler görüntüleri web ortamında paylaşmışlardır) göstericilerin ellerinde de hafif silahların bulunduğu ve ateş açılması anında PKK lehine sloganlar attığı görülmektedir. Bu olayların ertesi günü (27 Ekim) PYD ile aynı çatı altında yer alan (PYD'nin silahlı kolu olarak da kaynaklarda geçiyor) Halkı Koruma Birlikleri (YPG) göstericilere ateş açan ÖSO'ya bağlı muhaliflere saldırmıştır. Çıkan çatışmada 22 kişi ölmüş, her iki taraftan çok sayıda kişi yaralanmıştır.

Fakat Halep'te yaşanan bu son çatışmalar üç önemli olguyu ortaya çıkarmıştır:

1- Suriye'de iç savaş sertleştikçe Kürtlerin doğrudan silahlı çatışmaya taraf olmama taktiğini uygulaması zorlaşmıştır. Kamışlı ve Halep'te-

ki olaylar henüz Kürtlerin savaştan tarafların arasında kaldığını ve çatışmanın doğrudan taraflı haline gelmediğini göstermektedir. Fakat her iki olayda da siyaseten ya da silahlı olarak PYD ile ÖSO'nun çatışır durumda olması, Suriye'deki Arap muhalefet ile Kürtlerin arasını daha da açmıştır. Bu durum özellikle SUK ve ÖSO'daki PYD'nin Esad yanlısı olduğu ya da kendi çıkarları doğrultusunda devrime destek vermediği düşüncesini güçlendirmiştir. Bu düşüncenin hükümet ile muhalif güçler arasındaki çatışma Halep ve ülkenin kuzeyinde bulunan önemli bölgelerde gelecekte yeni çatışma alanları için ortam hazırlamıştır.

2- Suriye Kürtlerinin iç dinamikleri açısından bakıldığında bugüne kadar etkinlik sahası genellikle Afrin ve Kobani başta olmak üzere ülkenin kuzeyinde Kürtlerin çoğunlukta olduğu bölgeler ile sınırlı olan PYD'nin Halep'te de gücünü artırdığı söylenebilir. Yaşanan çatışmalar karşısında örgütlü bir direnç gösterdiği ve ÖSO'ya baştan itibaren mesafeli bir tutum sergilediği için diğer Kürt partilerin (özellikle de SUK ile dirsek temasını sürdüren Kürt Ulusal Konseyi'ne bağlı partilerin son olaylar karşısında yetersiz kaldığı görüldüğünde) taban kaybettiği görülmüştür.

3- Suriye'de şu ana kadar süren çatışmaların ekseni ve zemini son derece kaygandır. İç savaş uzadıkça tarafların tutumları karmaşıklaşmakta ve ittifaklar içinden çıkılmaz bir hal almaktadır. Bu eğilimin sonucunda, Suriye'de uzun vadede birden çok iç savaşın birarada yaşanması (örneğin merkezi kontrol savaşı, topluluklar arası savaş, bölgesel iç savaş gibi) olasılığının hafife alınmaması gerektiği ortaya çıkmaktadır. İç savaşın kısmen mezhepsel boyutlarının (iç savaşın tamamen Sünni-Şii ya da benzeri bir düzlemde olduğunu ileri sürmek doğru değildir. Ancak mezhep faktörünün tamamen değerlendirme dışı bırakılması da gerçekçi görünmemektedir.) olduğu zaten kabul edilen bir gerçekliktir.

Çatışma Dönemi: Temmuz 2013 Olayları

16 Temmuz 2013'te başlayan ve önceki çatışmalara göre hem süre hem de coğrafi kapsam olarak çok daha geniş önemli hale gelen çatışmaların nedenleri temelde 3 kategoride ele alınabilir:

1. Suriye'deki İç Savaşın Geldiği Aşama ve Kürtler Üzerindeki Etkileri

Suriye'de iç savaşın tıkanıklığa uğraması, muhalif cephede kırılmalar yaratmaktadır. Hizbullah ve İran'dan aldığı destekle muhaliflere karşı ilerleme kaydeden rejim güçlerinin bu hamlesi muhaliflerin veya muhalif olduğunu iddia edenlerin iç dinamiklerini etkilemektedir. Bu bağlamda, 2013 yılının Ocak ayından itibaren aralarında örtülü ya da açık bir ateşkes olan muhalifler ile PYD arasındaki güç mücadelesi yeniden alevlenmiştir. Muhalifler, PYD'nin tam olarak kendi saflarına geçtiğine inanmamakta, hatta rejimin PYD'yi kuzeyde başta petrol sahaları olmak üzere kritik yerleri korumak veya muhalefetin denetimine geçmesini engellemek için kullandığını düşünmektedir. PYD'nin zaman zaman muhalefet safında görüntü vermesine rağmen tam olarak pozisyon ilan etmemesi (kendisine göre 3. Yolu seçmesi) bu kuşkuyu güçlendirmektedir. Muhaliflerin rejime karşı Halep ve Şam'da ilerleme kaydettiği, kaynaklarını ve dikkatini farklı bölgelere odakladığı dönemlerde PYD ile ateşkes yapma yoluna gittiği görülmüştür. Benzer bir biçimde, PYD, hem IKBY ile (özellikle KDP) olan sorunları nedeniyle yaşadığı kaynak sıkıntısını aşabilmek, hem de kontrol ettiği bölgelerde yaşamı kolaylaştırabilecek malzemelere erişebilmek için muhalifler ile anlaşma yoluna gitmiştir. Böylece 2013 yılının başında oluşan ateşkes aslında her iki tarafın da kendi dönemsel ihtiyaçlarını karşılamak açısından önem taşımıştır. PYD, Türkiye'nin tepkisi nedeniyle Türkiye sınırındaki geçiş noktalarında ÖSO'ya bağlı güçlerin varlığını kabul etmiş, ÖSO da Türkiye üzerinden ya-

pılan ticaretten payına düşeni aldıktan sonra PYD'nin kontrol ettiği bölgelere geçişine izin vermiştir. Fakat bu ilişkinin Mayıs ayının sonundan (Nisan ayında da bazı sorunlar yaşansa da) itibaren bozulduğu gözlemlenmektedir. ÖSO'ya bağlı gruplar YPG'yi, YPG de ÖSO'yu ateşkesi bozmakla ve saldırıda bulunmakla suçlamıştır. Bu çerçevede 25 Mayıs 2013 tarihinden itibaren Afrin'den başlayarak Ras El Ayn, Dirbesiye, Tirbesipi gibi yerlerde irili ufaklı çatışmalar yaşanmıştır. Haziran'ın sonuna kadar aralıkla süren çatışmalar her iki tarafın da birbirini test etmesi sürecine dönüşmüştür. Fakat Haziran ayının sonunda YPG'nin Haseke-Dirbesiye yolunu temizleyeceğini ilan etmesi ve bundan iki hafta kadar sonra Tevhid Tugayı ile Afrin civarında çatışmalara girmesi fırtınanın yaklaştığının habercisi olmuştur. Yine Temmuz ayı başlarında Ras Al Ayn'da gerginlik artmış muhalifler ve PYD'ye bağlı silahlı gruplar arasında çatışma çıkacağı beklentisi güçlenmiştir. Sonunda 16 Temmuz'da ateşlenen kıvılcım Ras Al Ayn'da tam bir çatışmaya dönüşmüş ve ilçe tam olarak PYD'nin kontrolüne geçmiştir. Ancak işin ilginç tarafı, bu gelişmeler yaşanırken, aynı geçen yıl olduğu gibi Suriye ordusuna bağlı birlikler ile muhalifler arasında Haseke civarındaki çatışmalar hızlanmış olmasıdır. Bu çatışmaların artmasından kısa bir süre sonra Ras Al Ayn tam olarak PYD'nin denetimine geçmiştir. Bu durum, geçen yıl ortalarında ve bu yılın başlarında yaşanan ve sonunda PYD'nin bazı bölgeleri kontrolüyle sonuçlanan gelişmeleri andırmaktadır. Özetle, Suriye'nin kuzeyinde muhalifler ile YPG arasında yaşanan çatışmalar Suriye'nin geri kalanındaki çatışmalardan bağımsız olarak değerlendirilmemelidir. Muhalifler, diğer cephelerde yaşanan sıkışıklık ve nedeniyle ülkenin kuzeyindeki etki sahalarını genişletmeye ve tam bir kontrol sağlamaya odaklanmak isterken, PYD ise Esad rejiminin olası bir başarısı ya da muhaliflerin kendilerine ait bölgelerini pekiştirmeleri sürecinde kendi kontrol alanlarını oluşturmak istemektedir.

2. Kürt Partiler Arasındaki Güç Mücadelesi

Neredeyse muhalifler ile PYD arasındaki gerginliğin arttığı döneme paralel bir zamanlamayla Suriye'deki Kürt partiler arasındaki kutuplaşma hızla artmıştır. Geçen yıl Erbil'de IKBY'nin gözetiminde bir anlaşmayla oluşturulan Kürt Yüksek Konseyi'nde çatlak sesler artmaktadır. Dahası, Kürt Ulusal Konseyi olarak da bilinen yapı içinden bazı partiler son altı ayda taraf değiştirmişler ve açık ya da kapalı olarak PYD'yle daha yakın ilişkiye geçmişlerdir. Bir anlamda, PYD, son 1 yılda büyük bir kısmını kontrol ettiği Kürt bölgelerinde siyasi olarak tek otorite haline gelmek istemektedir. Bu çerçevede KDP ile arasında ciddi bir soğukluk olduğu ise göze çarpmaktadır. Nitekim Erbil'de yapılan toplantıya katılan Suriye Kürt partileri liderleri, Suriye'ye girişlerinde YPG tarafından tutuklanmış, hatta başka olaylarda Kuzey Irak'ta eğitim aldıkları gerekçesiyle alıkonulanlar olmuştur. Ancak tüm bu süreç içinde en önemli kırılma noktası 18 Mayıs'ta Suriye KDP'sine bağlı 74 kişinin Kuzey Irak'tan Suriye'ye geçtikten sonra YPG tarafından tutuklanması olmuştur. Bu olaydan iki gün sonra geçişlerin sağlandığı Semalka Kapısı IKBY tarafından kapatılmıştır. O tarihten itibaren KDP ile PYD arasındaki soğukluğun doruğa tırmandığı görülmüştür. PYD'nin ve bağlı olduğu kuruluşun üst düzey temsilcilerinin temmuz ayında Erbil'de Mesut Barzani ile yapmış olduğu görüşme bile tansiyonu tam olarak düşürmemiştir. Mayıs ayındaki gelişmelere ek olarak 27 Haziran'da Amude kentinde yaşanan gelişmeler Suriyeli Kürtler içindeki siyasi mücadelenin geldiği boyutu resmetmektedir. Belirtilen tarihten kısa bir süre önce ilçede bazı gençlerin YPG tarafından gözaltına alınması üzerine 27 Haziran'da gerçekleşen bir gösterisi sırasında YPG'nin müdahale ettiği ve çıkan olaylar sonucunda 7 kişinin öldüğü ve onlarca kişinin yaralandığı bir olay yaşanmıştır. Bu olay pek çok Kürt par-

tisi tarafından şiddetle kınanmıştır. Olaydan sonra ilçede diğer partilerin bürolarına yapılan baskınlarla partiler arasındaki mücadele iyice sertleşmiştir. Özetle, PYD, siyasi hamlelerle KUK'a bağlı partiler arasındaki fikir ayrılıklarından yararlanmış ve siyasi gücünü pekiştirmiş; buna paralel olarak KDP ve ona yakın partilerle yoğun bir güç mücadelesine girişmiştir. Yani, bir yandan ÖSO'ya bağlı muhalifler ile gerginlik yaşarken diğer yandan Kürtler arasındaki güç mücadelesinde galip gelebilmek için yoğun bir çaba sarfetmiştir. Geline nokta, KDP ile arası bozulmuş olsa da Suriye Kürtleri arasında fiziki olarak tek önemli siyasi oluşum haline gelmiştir.

3. Barış Süreci ve Suriye'de Kürt Sorunu

Türkiye'de çözüm sürecine ilişkin tartışmaların yoğunlaştığı bir dönemde toplanan Kongra Gel 9. Genel Kurulu'nda belirlenen "Siyasi Tutum Belgesi"nde Suriye Kürtlerini ilgilendiren çok önemli bir madde bulunmaktadır. Her ne kadar, Türkiye'de bu toplantı çözüm süreci ve PKK'daki örgütsel değişim odaklı olarak ele alınsa da Irak ve Suriye'deki gelişmeler açısından da dikkat çekicidir. Suriye'ye ilişkin olarak "Rojava'da üçüncü çizgi olma temelinde şimdiye kadar sürdürülen siyasetin daha da geliştirilerek geçici seçim yönetiminin ilan edilmesi ve bunun bir Kürt mahalli idaresini inşa düzeyine ulaştırılması." yer alan ifadeler, kısa bir süre içinde Suriye Kürtleri arasında önemli bir gelişme olacağına işaret olarak görülmelidir. Geçen yıl Erbil'de Suriye Kürt partilerinin kendi aralarında yaptıkları toplantıda bir Kürt bölgesi oluşturulması kararından 1 hafta sonra 19 Temmuz olaylarının yaşandığı gibi bu durumda da kısa süre içinde Suriye'de Kürtlerin yaşadığı bölgelerde önemli gelişmeler yaşanması olasıdır. Buradan çıkarılacak anlam, son 1 yıl içinde Suriye'de Kürtlerin çoğunlukta olduğu ve PYD'nin kontrolündeki bölgelerde bir seçim yapılması için ortam hazırlayacak bir sürecin başla-

tilması ve sonuçta bir özerklik ilan edilebileceğidir. Bu bir anlamda PKK'nın son yıllarda önerdiği modele ilk fiili durum kazandıracak örnek olması açısından önemlidir. Bu özerkliğin meşruiyet boyutu ve Suriye'de ya da Ortadoğu'nun geri kalanında kabul görmesi yeni tartışmalar doğuracaktır. Ancak 1990'lı yıllardan sonra Irak'ta yaşanan gelişmeler, bugün için olmasa da bu özerklik ilanının gelecekte yeni fiili durumlar yaratmasının mümkün olduğunu düşündürmektedir. Türkiye'de çözüm sürecinin neresinde olduğuna ilişkin tartışmalar artarken, PKK'nın yeni bir coğrafyada güçlü bir taban oluşturabileceği yeni bir alan bulma çabası önemlidir. Bu durum, sadece PKKlı teröristlerin Türkiye sınırları dışına çekilmesiyle ilişkili bir durum olarak değerlendirilmemelidir. Bir anlamda PKK kendisine bağlı yapılar aracılığıyla etki alanını Ortadoğu'nun farklı bölgelerine geliştirebileceğini de göstermek istemektedir. Benzer bir biçimde aynı "belge"de geçen bir diğer madde de Kuzey Irak'taki gelişmeler açısından anlamlıdır. "Başur'da diğerlerinden farklılığımızı ve demokratik modernite çizgimizi ortaya koyan bir mücadelenin daha aktif bir biçimde yürütülmesi. Önümüzdeki seçimlerin demokratik güçler tarafından kazanılması ve Kürdistan Ulusal Konferansı'nın toplanması için çaba harcanması". Bu ifadelerle Kuzey Irak'ta 21 Eylül'de yapılacak parlamento seçimlerinde KDP'ye karşı bir tutum takınacağı anlaşılabilir. Bu bağlamda Suriye'de "demokratik özerklik" temelinde örgütlenen yeni bir Kürt bölgesinin oluşturulması fikrinin cisim kazanması, Erbil'de toplanması hedeflenen konferans öncesi ve sırasında PKK'ya söylesel, fiziksel, psikolojik ve siyasal bir üstünlük de getirebilir.

4. Suriye'de PYD İle Muhalifler Arasındaki Çatışma Süreci

Suriye'de 16 Temmuz'da başlayan muhalif gruplar ile PYD'ye bağlı silahlı güçler arasın-

daki çatışmalar; coğrafya itibarıyla Türkiye sınırındaki yerleşim birimleri, siyasi olarak da Suriye'de bir Kürt bölgesi kurulmasının yerel güçlerce engellenmek istemesiyle sınırlı bir olgu değildir. Bir önceki yazımızda belirttiğimiz gibi ülkenin kuzeyinde yaşanan gelişmeleri Suriye'deki iç savaş dinamiklerinden ayrı düşünmek doğru değildir. Bu bağlamda PYD ile muhalifler arasında yaşanan çatışmaların nasıl geliştiğinin incelenmesi konunun anlaşılması açısından kolaylık sağlayabilir.

Olayların geçmişi birkaç ay kadar geriye götürülebilecek olmasına rağmen son gelişmeler 16 Temmuz 2013'te Ras Al Ayn/Serekaniye'de başladı. Aslında 10 gün kadar öncesinde çatışmaların yaşanabileceğine ilişkin göstergeler vardı. Bu dönemde bölgeden gelen haberlerde söz konusu kasabada durumun gerginleştiği, muhaliflerin saldırı hazırlığı yaptığı ve PYD'nin de bölgeyi tam olarak kontrol etmek için hazırlandığı ileri sürülüyordu. Nitekim Serekaniye'deki çatışmaların başlamasından 1 gün sonra YPG kasabada büyük ölçüde denetim sağladı. Türkiye sınırındaki sınır kapısı dahil olmak üzere pek çok yeri ele geçirdi. Muhaliflerin üslendiği mahalleyi kontrol altına aldı. Fakat ertesi gün 17 Temmuz'da çatışma Tel Temir'e sıçradı. Serekaniye-Kamışlı yolu üzerinde önemli bir yerleşim yeri olan bu kasabaya bağlı bir köyde (Davudiye) başlayan çatışma görece olarak kısa sürdü. Ertesi gün (18 Temmuz) ise çatışma uzak bir bölgeye doğudaki El Mabada/Girke Lege'ye sıçradı. Bu tarihten itibaren çatışma Türkiye sınırındaki bir yerleşim birimindeki lokal bir çatışma olmaktan çıktı ve daha çok YPG ile muhalifler arasındaki bir çatışmaya dönüştü. Dönüm noktası olarak 18 Temmuz tarihinin alınmasının iki nedeni olduğu söylenebilir:

1. 18 Temmuz'dan itibaren çatışma Girke Lege'nin köyleri (Irak sınırındaki Tıl Koçer'e kadar) yani Rumeylan petrol sahası ve çevresine sıçramıştır. Bu bölge çatışmanın başladı-

ğı yere (Serekaniye) yaklaşık 170 km. uzaklıkta farklı demografik özellikler gösteren ve önemli petrol yataklarının çevresinde bir bölgedir. Yine aynı gün Girke Lege'ye yakın olan El Cevadiye/Çil Axa'da da çatışmaların başladığı görülmektedir.

2. 18 Temmuz'dan itibaren çatışmalar sadece YPG ile Nusra Cephesi ya da Irak ve Suriye İslami Devleti (İSİD) değil ÖSO'ya destek veren çok sayıda yerel ve genel muhalif gruplara başlamıştır.

18 Temmuz tarihinden itibaren çatışmanın temelde iki eksene ayrılmış gibi görüldüğü söylenebilir. 1. eksen Irak-Suriye sınırına yakın petrol bölgesindeki yerleşim birimleri yani Girke Lege-Çil Axa (Mabada-Cevadiye) hattıdır. Bu bölgede savaşın hala ve ağır bir biçimde sürdüğünün izleri görünmektedir. Nitekim burada muhalifler (muhtemelen Nusra Cephesi'ne bağlı bir kişi) bir intihar saldırısı düzenlemiştir. Halihazırdaki veriler, belirtilen eksende Serekaniye'de ölümler çok daha fazla kişinin öldüğünü göstermektedir. 20 Temmuz ise olayların coğrafi anlamda genişlemesi açısından yeni bir dönüm noktası olmuştur. Akçakale'nin hemen karşısında yer alan Tel Abiyad'da bu tarihten itibaren çatışma çıkmıştır. Tel Abiyad çatışmasının başlangıçta genişlediği yönün (her ne kadar 16 Temmuz'da YPG batıya doğru giden yol üzerindeki bir yerleşim yerini de dahil olmak üzere Serekaniye-Tel Halaf yolunun kontrolünü ele geçirse de) tam ters istikametinde ve 100 km. mesafededir. Çatışmaların Tel Abiyad'a sığramasının olayların gidişatı açısından 3 önemli özelliği olduğu söylenebilir:

1. Başta Ahrar-ı Şam olmak üzere pek çok muhalif grup Nusra Cephesi'ne burada destek vermiştir. Buna karşılık ÖSO içinde bulunan Cephe el Ekrad başta olmak üzere PYD dışındaki Kürt silahlı grup ve siyasi partiler

de YPG'ye destek vermeye başlamıştır. Yani ilk günlerden itibaren sinyalleri gelse de 20 Temmuz'da Tel Abiyad olaylarının başlamasından itibaren çatışma PYD-Nusra Cephesi çatışması olmaktan çıkmış, İslamcı muhalifler ile Kürtler arasındaki bir çatışmaya dönüşmüştür.

2. Tel Abiyad'daki çatışmalarda tank dahil olmak üzere ağır silahlar kullanılmaya başlanması çatışmanın boyutunun muhalifler açısından önemini ortaya koymaktadır.

3. Tel Abiyad kaba bir tabirle iki Kürt bölgesinin ortası ve Kürt nüfusunun seyrek olduğu orta bölgede kuzey güney istikametinin en stratejik noktasıdır. Bu nedenle çatışmanın önümüzdeki günlerde Kobani-Afrin'e (en azından batıya doğru) yayılabileceğinin hem de olası bir Kürt özerk bölgesinin arasında tam bölge oluşturulmak istendiğinin göstergesi gibi durmaktadır. Bu yerleşim yerinde zaten sayıca az olan Kürt nüfusunun baskılar nedeniyle zorunlu olarak yaşadıkları yerleri terk etmeleri ise tampon bölge ve yerel demografik dinamikler hesaba katıldığında ise son derece önemlidir. Yani, Tel Abiyad olaylarının sonucunda olası bir Kürt özerk bölgesi arasında bir coğrafi kopukluk olabilir.

Gelinen noktada Suriyeli Kürtler kendilerine yeni bir sınır çizme arayışında iken (en azından yeni yerleşimler üzerinde tam otoritesini kurma arayışında) muhaliflerin yerel kaynaklardan faydalanarak güçlenme olanağının peşinden gittiğini söyleyebiliriz. Özellikle muhalefet için petrol ve gıda kaynakları üzerinde yerel kontrol çok önemlidir. Muhalifler hem rejimi petrol üretmekten alıkoymak istemekte hem de rejime yandaş olan grupları kaynaklarından mahrum bırakıp rejimi kuzeyde tamamen düşürmeyi hedeflemektedir. Böylece muhalifler diğer bölgelerdeki gerileyişi en azından cephe gerisini temizleyerek telafi etmek istemektedir.

Sonuç

Suriye’de muhalifler ile PYD’ye bağlı güçler arasında temelleri Ekim 2012’de atılan ve günümüze kadar aralıklarla meydana gelen çatışmaların şu ana kadar ürettiği sonuçlar şöyle sıralanabilir:

Çatışmanın uzaması ülkenin kuzeyindeki birkaç köy, kasaba, ilçe ve şehrin denetiminin kimin elinde olacağını değil ülke genelindeki güç dengesini etkileyecek bir hal alabilir. Daha önce belirtildiği gibi bu olayları Suriye’deki iç savaşın genel gidişatından ayırmak mümkün değildir. Olayların zamanlaması ülkede birbiriyle savaş, rekabet ve işbirliğini paradoksal bir biçimde aynı anda yürüten grupların çatıştığını düşündürmektedir. Son iki aydır Suriye’deki iç savaş önceki döneme göre daha farklı bir hal almaktadır. Rejim, Hizbullah’ın desteğiyle Şam ve Humus’ta ilerlemektedir. ÖSO içinde bir ayırım baş göstermiştir. Bu ayırım açık bir çatışmaya dönüşmese de Irak ve Suriye İslam Devleti adlı örgüt ile (İSİD) ÖSO’nun bazı kanatları arasında anlaşmazlığı aşan bir gerginlik durumu bulunmaktadır. (Bu konudaki yayılan kanının aksine henüz aralarında açık bir çatışma çıkmamıştır. Meydana gelen olaylar münferittir.) Ancak, ÖSO’nun güneydeki ilerlemesi Deraa dışında durmuşken, Haseke’ye doğru ilerlemeye çalıştığı görülmektedir. PYD ise bu çatışmanın ortasında imkan ve fırsat aramaktadır. PYD, Nusra’nın Rakka’da kontrolünü pekiştirme çabasını tersine çevirmiş 1 yıl önce “kurtardığını” söylediği Serekaniye’de gerçek anlamda otorite sağlamıştır. Bu arada ÖSO’nun Suriye ordusuyla çatışmasını fırsat bilerek Haseke yolu üzerinden petrol sahalarına inmiştir. Bu bölgede bazı yerlerle sınırlı olan kontrolünü stratejik alanlara doğru genişletmiştir. Böylece rejim ve muhalifler birbiriyle çatışırken o bölgede görece olarak zayıf olan Nusra’nın üzerine giderek dengeyi kendi lehine değiştirmiştir. Fakat bu sefer Nusra ve ÖSO aynı

doğrultuda ama işbirliği şüpheli şekilde batıya doğru yönelmiştir. Böylece çatışma Tel Abiyad ve muhtemelen Kobani hattına kaymıştır. Yani Suriye’de rejim Şam ve Humus’a, ÖSO İdlib, Halep ve Kamışlı’ya, Nusra Halep ve Rakka’ya, PYD ise Haseke ve petrol alanlarına ilerleme girişimi başlatmıştır. Bu süreçte hiçbir taraf diğerini tam ve güvenilir bir müttefik olarak görmese de çatışmadaki stratejik öncelikler ittifakları belirleyecektir. Aslında bu süreç her birini biraz daha zayıflatırsa da sonucu çatışmaların sonu belirleyecektir. Mevcut çatışma Kürtler açısından halihazırda kontrol ettiği bölgeyi genişletmesiyle de elinde tuttuğu Kobani’de dahil olmak üzere büyük kayıplara uğramasıyla da sonuçlanabilir. Çünkü PYD bir yandan doğuya ilerlerken diğer yandan Tel Abiyad’ın düşmemesi için önemli bir güç kaydırmıştır. (Gelen haberler yaklaşık 500 kişilik bir silahlı birlik kaydırıldığını yönündedir) Kobani’de de yeni bir cephe açılması PYD’nin genişliği 300 km.den fazla bir alan içinde aralıklarla da olsa yürütmek zorunda olduğu bir çatışma üretebilir. Bu durum şu ana kadar stratejisini belli bölgelere odaklama üzerine kuran PYD için sorunlar yaratabilir. Fakat benzeri bir sorun muhalefet için de doğabilir. Bu çatışmalar rejim muhaliflerinin önceliklerinin neler olduğu konusunda önemli ipuçları verecektir. Örneğin İSİD ve ÖSO’ya bağlı diğer güçler aralarında artan rekabeti ve alan paylaşma yarışını bir kenara bırakıp tekrar birlikte hareket edecekler midir? Rejime karşı ortak hareket etelerine rağmen öteden beri süren örgütsel, ideolojik, stratejik, taktik ve liderlik farklılıklarını bir kenara koyup Kürt oluşumunu temel tehdit görecekler midir? Eğer muhalifler birleşir de Kürtlere saldırırsa bunun en doğal sonucu olayın siyasi çizgiden çıkıp aç bir etnik boyut kazanması anlamına gelir. Bu durum muhalif saflarında Kürt-Arap şeklinde yeni bir ayrışma yaratır (ya da mevcut ayrışmayı derinleştirebilir). Ayrıca ister Kürt-Arap isterse ÖSO-PYD-İSİD çizgisinde olsun bu tür bir çatışma rejimin işine gelmek-

tedir. Eğer süresi 1 haftaya varan bu çatışma uzarsa ve derinleşirse, rejimin hem kuzeyde iyi ve kendisine daha muhtaç bir müttefiki olur hem de ülkenin güney ve batısında daha hızlı ilerleyebilir. Hatta ÖSO-PYD çatışması Afrin ve Kobani gibi yerlerde çıkar ve derinleşirse rejim Halep'te bile önemli kazanımlar elde edebilir. Dolayısıyla çatışmanın uzaması ülkenin kuzeyindeki birkaç köy, kasaba, ilçe ve şehrin denetiminin kimin elinde olacağını değil ülke genelindeki güç dengesini etkileyecek bir hal alabilir.

Çatışmaların şu ana kadar en önemli sonucu Kürtler arasındaki iç dengelere ilişkin olmuştur. 27 Haziran'daki Amude olaylarından sonra PYD'ye en yakın KUK üyesi partiler bile PYD'ye uzak bir görünüm çizmek istemesine rağmen çatışmalardan sonra Özgürlük Partisi ve Suriye KDP'si gibi PYD'yle en sorunlu partiler dahi ona söylemsel ve siyasi destek vermek durumunda kalmıştır. 1 yıl içinde aralarındaki uzlaşmazlıklar her fırsatta öne çıkan PYD ve diğer partiler arasındaki mücadele artık sona ermiştir. Bundan sonra PYD dışındaki partilerin Suriye Kürtleri arasında etkinlik kurması mümkün değildir. PYD silahlı gücünü Kürtlere karşı kullanarak değil Kürtlere yönelen tehditlere karşı kullanarak içeride meşruiyet sağlamıştır. Böylece 2012 sonundaki ilk Serekaniye çatışmalarından itibaren belirginleşen bu avantaj, artık açık bir üstünlüğe dönüşmüştür. Diğer siyasi partiler kendilerine bağlı ve ÖSO'yu destekleyecek silahlı birlik kurma girişiminde bulunmalarına rağmen bundan sonra cazibelerini iyice yitireceklerdir. Bu süreçte, YPG gittikçe tüm Kürtlerin silahlı gücüne dönüşmektedir. Ayrıca olaylar PYD'ye Avrupa nezdinde de prestij getirmektedir. İslamcıların korkusuyla Kürtler ile işbirliği yapan Hıristiyanlar nedeniyle PYD El Kaide ve benzerlerine karşı savaşan ve Hıristiyanları da koruyan bu bir güç imajı verebilecektir. Özetle PYD bu çatışma sürecinden bugün kontrol ettiği yerleri koruyarak çıkabilirse 3 çok önemli avantaj elde edecektir:

- Kürtler arasında tartışmasız tek meşru silahlı gücü elinde bulundurma
- Diğer siyasi rakiplerini tamamen ekarte edip kurtarıcı rolü sayesinde büyük bir siyasi destek alma. Bu durum onun demokratik özerklik planını uygulamasını kolaylaştıracaktır
- KDP başta olmak üzere dış rakiplerini devre dışı bırakmak. Bugün Irak sınır kapısının kapalı olması, kendisine bağlı partilerin zayıflığı, Bağdat'la ilişkilerde yaşanan önemli gelişmeler ve KBY Başkanının görev süresine ilişkin yasal değişikliğin yarattığı iç politik gerginlik nedeniyle KDP Suriye'deki güç mücadelesini büyük ölçüde kaybetmiş görünmektedir. Bu son olaylarla birlikte en azından bir süre daha KDP'nin etki sahasını genişletme şansı sona ermiştir.

Ancak unutulmaması gerekir ki; tüm bunlar PYD'nin çatışmayı ağır bir biçimde kaybetmesi halinde tersine dönebilir. Ancak bu durum dahi Suriye Kürtlerinin ulusal kimliğinde onarılmaz bir Arap düşmanlığı yaratacaktır. Bu nedenle onlarla işbirliği yapanlar uzun vadede yine zararlı çıkacaktır.

Suriye'de Kürt bölgelerinde son bir haftadır yaşanan süreç Türkiye'deki demokratikleşme ve uzlaşma sürecini de etkilemektedir. Yetkili ağzların yaptıkları açıklamalarda Türkiye'nin PYD'nin tutumuna ve Suriye'de bir Kürt özerk bölgesine açıkça karşı olduğu görülmektedir. Bu tutum büyük ölçüde PYD-PKK'ya duyulan güvensizliğin bir yansımasıdır. Şu ana değin kullanılan söylemlerden anlaşılın Türkiye'nin PYD'yi bir tehdit olarak gördüğüdür. PYD ise kullandığı söylemlerde dikkatli olsa da açıkça Suriye'de PKK kontrolünde bir bölge yaratma arayışındadır. Türkiye'de PKK ile ilgili süreç sorunlu ve yavaş da olsa devam etmektedir. Karşılıklı olarak gerilen tartışmalar ve açık-

lamalar Türkiye'deki sürecin çökmesine neden olmayacaktır. Ancak sürecin devamının en önemli unsurlarından olan güven inşasına büyük bir darbe vurmaktadır. Bunun da ötesinde Erbil'de hazırlıkları devam eden konfe-

rans öncesinde Türkiye ile Kürtlerin arasındaki ilişkilerin gerilmesinde önemli bir sorun noktası olarak durmaktadır. Bu bağlamda Suriye'deki gelişmeler Türkiye'deki sürecin üzerinde olumsuz etki yapmaktadır.

KRONOLOJİ

20 Temmuz 2012: Suriye güvenlik güçleri ve devlet çalışanları Amude kentini terk etti. Askeri İstihbarat Servisi, Emniyet Müdürlüğü ve Siyasi Emniyet Müdürlüğü, Suriye güvenlik güçlerinin elinde kalırken PYD hükümet binalarının çoğunluğunu kontrol altına aldı.

21 Temmuz 2012: Hükümet el-Malikiyah'deki hizmet ofislerini, okulları ve devlet hastanelerini PYD' ye devretti. PYD, Suriye güvenlik güçlerinin müdahalesine kadar geçici olarak Suriye güvenlik ofislerini kontrol altına aldı. PYD ayrıca Irak Kürt Bölgesi ile Suriye arasındaki tek sınır kapısı olan Faysh Habur'u ele geçirdi.

28 Temmuz 2012: Afrin'deki PYD destekçileri, devlet çalışanlarından elektrik, su, eğitim ve sağlık hizmetlerini devraldı.

6 Ağustos 2012: Al-Malikiyah merkez cezaevi, mahkûm transferi sonrasında rejim güçleri tarafından PYD' ye teslim edildi.

17 Ağustos 2012: PYD, PKK'nın 15 Ağustos 1984 Türkiye'ye düzenlediği ilk saldırıyı ülke genelindeki eylemler aracılığı ile andı.

27 Ağustos 2012: Kürt Ulusal Konseyi'nin Amude yerel şubesi PYD'nin devlet altyapısını kendi çıkarları için kullandığını öne sürerek ortak çalışmalarını iptal etti.

3 Eylül 2013: PYD zorunlu askerliği protesto etmek için Kamışlı'nın merkezindeki esnafı greve zorladı.

13 Eylül 2012: Arap Bani Sab'a kabile üyeleri, üyelerinden birisinin PYD tarafından saldırıya uğraması sonucu, Kamışlıda PYD karşıtı eylem düzenlediler.

19 Eylül 2012: PYD'nin silahlı kanadı YPG, Kürt Ulusal Konseyi ile işbirliğine son verdi.

20 Eylül 2012: PYD'nin silahlı kanadı YPG, Suriye'deki Kürt Birlik Partisi (Yekiti), Abdul Hakim Başar liderliğindeki Kürt Demokrat Partisi (el-Parti) ve Mustafa Cuma'nın liderliğindeki Kürt Özgürlük Partisi'nin (Azadi) al-Ma'bada daki ana karargâhlarına saldırdı. YPG sadece kendilerinin silah taşıma izni olduğunu iddia etti.

24 Eylül 2012: PYD, Kamışlı'da, Jangidar Muhammed liderliğindeki Kürt Gelecek Hareketi partisinin üyesini kaçırdı.

5 Ekim 2012: Ayn el-Arap'taki Kürt Ulusal Konseyi Yerel Konseyi, Kürt Yüksek Konseyi ile olan işbirliğini Erbil Anlaşması'na bağlı kalmadığı için bitirdi.

12 Ekim 2012: PYD 1998'de tutuklanan Öcalan'ı ülke çapındaki gösterilerde andı.

25 Ekim 2012: ÖSO'nun rejim güçlerine karşı yaptığı ilerlemeler, PYD'nin Halep merkezinde yer alan ve Kürt nüfusun yaşadığı Eşrefiye bölgesine girmesine imkan tanıdı.

26 Ekim 2012: ÖSO'ya bağlı Selahaddin Eyubî Birliği ve YPG arasında Eşrefiye semtinde çatışma çıktı.

28 Ekim 2012: ÖSO'nun Kuzey Fırtına Tugayı Afrin yakınındaki birçok PYD kontrol noktasını ele geçirdi.

1 Kasım 2012: ÖSO, YPG komutanını kaçırdı. PYD komutanın öldüğünü bildirdi.

3 Kasım 2012: Suriye Ordusu Afrin'den çekildi ve PYD şehri kontrol altına aldı.

8 Kasım 2012: ÖSO'nun ilerlemeleri sayesinde Suriye Ordusu, PYD'ye birçok Kürt şehirlerinin kontrolünü devretti.

9 Kasım 2012: PYD, Ras el-Ayn'da ÖSO bayrağının yanında kendi bayrağını kaldırdı.

10 Kasım 2012: Suriye Ordusu Tall Tamr, ad-Darbasiyah ve Amude'deki güvenlik binalarını PYD'ye devretti.

11 Kasım 2012: ÖSO tarafından kaçırılan ve daha önce PYD tarafından öldüğü iddia edilen belirtilen YPG komutanı serbest bırakıldı.

12 Kasım 2012: Suriye ordusu el-Malikiyah'daki güvenlik binalarını PYD'ye devretti.

19 Kasım 2012: El-Malikiyah ve Ra's al-Ayn de tüm PYD bayraklarının indirilmesi emiri verildikten sonra Ra's al-Ayn'da PYD ve ÖSO arasında ağır bir çatışma çıktı.

25 Kasım 2012: Kürt Ulusal Konseyi ve Batı Kürdistan Halk Konseyi arasında anlaşma yapıldı.

1 Aralık 2012: PYD ve Tay kabilesi Kamışlı'daki özel al-Mamnun üniversitesinin kontrolü için birbirlerine ateş açtı. Çatışmanın sonucunda Tay kabilesi geri çekildi.

6 Aralık 2012: ÖSO ve PYD arasında ateşkes ilan edildi.

12 Aralık 2012: ÖSO, YPG'ye yönelik üç gün süren roket saldırısı düzenledi.

15 Aralık 2012: ÖSO ve PYD arasında görüşmeler yeniden başladı.

16 Aralık 2012: ÖSO ve PYD arasındaki görüşmeler, başka bir ateşkese ve Ra'a al-Ayn'den silahlı grupların geri çekilmesi ile sonuçlandı.

21 Aralık 2012: PYD, Kürt bölgelerine yönelik ÖSO ambargosuna karşı gösteriler düzenledi.

28 Aralık 2012: Birçok Arap kabilesi, rejim ile işbirliği içinde oldukları iddiasıyla YPG pozisyonlarına saldırdı.

1 Ocak 2013: YPG, "Batı Kürdistan için bir ulusal ordu oluşturulması en doğru ve temel adımdır" başlıklı beş günlük bir genel kurul toplantısı yaptı.

3 Ocak 2013: PYD destekçileri ile Yekiti Partisi üyeleri arasında çatışma çıktı. Yekiti'ye bağlı Jinwan Qatna Tugayı'nın dört üyesi YPG tarafından kaçırıldı.

5 Ocak 2013: YPG, barışçıl ilişkileri geliştirmek için kendi bayrağının yanına ÖSO'nun da kullandığı 1948 bağımsızlık bayrağını çekti.

6 Ocak 2013: Ra el-Ayn'da YPG ve ÖSO arasındaki ateşkes bozuldu. Her iki taraf çatışmalarda ağır silah kullandı.

9 Ocak 2013: YPG, hükümet kontrolünde olan petrol sahası Tall Adas'ı kuşattı. İki taraf arasında çatışma çıktı.

11 Ocak 2013: YPG, Ali Faru yakınındaki Yekiti askeri tatbikat bölgesine saldırdı.

18 Ocak 2013: Kürt Ulusal Konseyi, YPG ve ÖSO arasındaki çatışmanın durdurulması çağrısı yaptı.

21 Şubat 2013: YPG, Suriye güçlerinin çekilmesi üzerine, Tall Adas petrol sahasını ele geçirdi.

2 Şubat 2013: YPG, Kahf al-Esad köyünü, köydeki kimliği tespit edilemeyen kişiler tarafından açılan ateş sebebiyle kuşatma altına aldı.

5 Şubat 2013: YPG Kehf Esad'a düzenlediği kuşatmayı sona erdirdi. Köylüler, YPG nin onları Barzani destekçileri oldukları için silahsızlandırmak istediğini iddia ettiler.

8 Şubat 2013: YPG ve devlet güçleri Halep'te Eşrefiye'de üç gün boyunca çatıştı.

14 Şubat 2013: PYD ve ÖSO Tall Tamr'da bir sığır çiftliğini ele geçirmek için çatıştı.

17 Şubat 2013: YPG ve ÖSO arasındaki çatışmaları durdurmak amacıyla 11 maddelik bir anlaşma imzalandı.

21 Şubat 2013: Suriye güvenlik güçleri ve askeri personelleri Cevadiye (Çil Axa) şehrini terk ettiler. PYD ve YPG şehrin kontrolünü savaşmadan ele geçirdi.

25 Şubat 2013: ÖSO, Arap ve Kürt nüfusun yaşadığı Tall Hamis bölgesinde kontrolü ele geçirdi.

1 Mart 2013: PYD ve Suriye Kürt Demokratik İlerici Partisi destekçileri Kahtaniye (Tirbesipi) şehrindeki güvenlik karargâhlarının ve birçok kamu binalarının etrafını sardı. Suriye güvenlik güçleri şehri terk etti ve PYD ile **Suriye Kürt Demokratik İlerici Partisi** destekçileri şehri savaşmadan ele geçirdi.

2 Mart 2013: YPG, Suriye'nin en büyük petrol alanı olan Rumeylan'ı ele geçirdi.

8 Mart 2013: YPG, Kürt köyleri olan Basuta, Burj Abdullah ve Kimar şehirlerine saldırdı. Bu köyler Kürt Özgürlük Partisi'nin (Azadî) ana karargâhı sayılıyordu. Çatışmalarda üç kişi öldü ve birçok kişi yaralandı.

15 Mart 2013: Mustafa Cuma'nın liderlik ettiği Kürt Özgürlük Partisi (Azadî) Kürt Yüksek Konseyi'nden ayrıldı. Mustafa Mahmud Ati, bu ayrılmanın nedeninin kendi parti üyelerinin PYD tarafından kaçırılması konusunda Kürt Yüksek Konseyi'nin hiç bir şey yapmaması olduğunu açıkladı.

29 Mart 2013: Halep'teki Şeyh Maksut bölgesinde 29 Mart tarihinden beri çatışmalar sürüyor. Hükümet birlikleri, düzenli olarak bölgeye füze attılar. Savaş hatları bir tarafta

rejim ve diğer tarafta ÖSO, PYD, YPG ve Kürt Cephesi Tugayı şeklinde çizildi.

18 Nisan 2013: Suriye hükümeti Kürt edebiyatının ilerde Suriye üniversitelerinde öğretilmesine karar verdi.

20 Nisan 2013: Irak Kürt Bölgesel Yönetimi hükümeti, Dicle üzerinde Faysh Khabour sınırını boyunca batı al-Malikiyah (Dêrik) ile keşilen yerde bir geçici köprü inşasına başladı. Sınırın Suriye kısmı resmi olarak Kürt Yüksek Konseyi'nin kontrolü altında.

26 Nisan 2013: PYD'nin iç güvenlik birimi Asayiş, Kamışlı'da, el ilanları dağıtarak sivil toplumdaki tüm kurumların, herhangi bir protesto düzenlenmek için başvurması gerektiğini açıkladı.

28 Nisan 2013: Irak Kürt Bölgesel Yönetimi Başkanı Mesut Barzani, Suriye Kürt Ulusal Konseyi'ndeki tüm parti liderleri ve PYD temsilcilerini Erbil'e davet ederek aralarındaki sorunlara çözüm bulması çağrısında bulundu. PYD ve Suriye Kürt Demokratik İlerici Partisi temsilcileri çağrıya olumsuz yanıt verdi.

29 Nisan 2013: Birçok Kürt şehirlerinde, Kürt Yüksek Konseyi Suriye araba plakalarını yeni Kürt plakaları ile değiştirdi.

19 Mayıs 2013: YPG savaşçıları toplan altmış yedi el-Partî üyesini kaçırdı.

22 Mayıs 2013: Suriye Kürt Demokrat Partisi (el-Parti) Genel Sekreteri Abdulhakim Başar, Kürt Demokratik Siyasi Birliği'ne bağlı dört partinin fesih edileceğini ve yeni bir parti çatısı altında birleşeceğini bildirdi.

20 Mayıs 2013: Faysh Habur sınırının Irak Kürt Bölgesel Yönetimi tarafından kapatılmasından sonra PYD ve Bölgesel Yönetim arasındaki ilişkiler gerginleşti.

23 Mayıs 2013: Afrin'in 20 kilometre güneyinde yer alan Nubal ve Zehra Şii köylerinde, PYD, YPG ve ÖSO arasında çatışma çıktı. ÖSO Afrin'deki tüm irtibat yollarını kontrolü altına aldı.

24 Haziran 2013: Yekiti Partisi, Kürt Demokrat Siyasi Birliği'nden ayrıldığını açıkladı.

7 Temmuz 2013: Suriye Kürt Ulusal Konseyi, PYD'nin aktivistlere ve politikacılara yönelik

saldırılarından ötürü, Amude, Ayn alArab (Kobani), Haseke, Ra's alAyn (Serê Kaniyê), alQahtaniyah (Tirbesipi) ve alMa'bada (Girkê Legê) yerel komiteleri Kürt Yüksek Konseyinden ayrıldı. Ayrıca Kamışlıdaki üç yerel komite üyeliklerini dondurdular.

16 Temmuz 2013: Serê Kaniyê de YPG ve radikal İslamcı Nusra Cephesi arasında çatışma çıktı. YPG, Nusra Cephesi'ne karşı başarı elde etti ve ilçede kontrolü ele geçirdi.

ORSAM RAPORLARI

ORSAM Rapor No: 1 Mart 2009 Deniz Haydutluğu ile Mücadele ve Türkiye'nin Konumu: Somali Örneği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 12 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 2 Şubat 2010 Rusya Federasyonu'nun Bakışı: Irak Faktörünün Türkiye'nin Ortadoğu Politikasına Etkisi (1990-2008) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 21 Kasım 2010 Irak'tan İrağa: 2003 Sonrası Irak'tan Komşu Ülkelere ve Türkiye'ye Yönelik Göçler (Tr)	ORSAM Rapor No: 30 Şubat 2011 Kerkük'te Mülk Anlaşmazlıkları: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma (Tr)
ORSAM Rapor No: 2 Nisan 2009 60. Yılında Nato ve Türkiye (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 13 Şubat 2010 7 Mart 2010 Irak Seçimleri Öncesi Şii Kökenli Parti ve Seçmenlerin Politik Davranışlarının Analizi (Tr)	ORSAM Rapor No: 22 Ocak 2011 Türkiye-Yemen İlişkileri ve Yemen'deki Türkiye Algısı (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 31 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 7 Mart 2011 Afganistan ve Pakistan'da Yaşanan Gelişmeler ve Uluslararası Güvenliğe Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 3 Mayıs 2009 Irak'ın Kilit Noktası: Telafer (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 14 Şubat 2010 Seçim Öncesi Irak'ta Siyasal Durum ve Seçime İlişkin Beklentiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 23 Ocak 2011 Katar-Irak-Türkiye-Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Projesi Mümkün mü? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 32 Mart 2011 Suudi Arabistan'da Şii Muhalefet Sorunu ve Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 4 Temmuz 2009 2009 Lübnan Seçimleri: Kazananlar, Kaybedenler ve Türkiye (Tr)	ORSAM Rapor No: 15 Mart 2010 Orsam Heyetinin 7 Mart 2010 Irak Seçimlerine İlişkin Gözlem Raporu (Tr)	ORSAM Rapor No: 24 Ocak 2011 Kuveyt Emriği: Savaş ve Barış Arasındaki El Sabah İktidar ve Türkiye ile İlişkiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 33 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Varlığı (Tr)
ORSAM Rapor No: 5 Ağustos 2009 Türkiye-Lübnan İlişkileri: Lübnanlı Dinsel ve Mezhepsel Grupların Türkiye Algılaması (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 16 Nisan 2010 Oman Sultanlığı: Arap Yarımadasında Geleneksel ile Modernite Arasında Bir Ülke (Tr)	ORSAM Rapor No: 25 Ocak 2011 Hukuki ve Siyasi Yönleriyle Güvenlik Konseyi'nin İran Ambargosu (Tr)	ORSAM Rapor No: 34 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Basını (Tr - Ar)
ORSAM Rapor No: 6 Kasım 2009 Tuzhurmatu Türkmenleri: Bir Başarı Hikayesi (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 17 Nisan 2010 7 Mart 2010 Irak Parlamento Seçim Sonuçlarının ve Yeni Siyasal Denklemin Değerlendirilmesi (Tr)	ORSAM Rapor No: 26 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 5 Şubat 2011 Kırgızistan'da Son Gelişmeler: Dün, Bugün, Yarın (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 35 Mart 2011 Irak'ta Mevcut Siyasi Durum ve Önemli Siyasi Gelişmeler (Tr)
ORSAM Rapor No: 7 Kasım 2009 Unutulmuş Türkmen Diyarı: Diyala (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 18 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 3 Mayıs 2010 Komşuluktan Stratejik İşbirliğine: Türk-Rus İlişkileri (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 27 Şubat 2011 Mısır Devriminin Ayak Sesleri: Bir Devrin Sonu mu? (Tr)	ORSAM Rapor No: 36 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 1 Mart 2011 Eu's Water Framework Directive Implementation in Turkey: The Draft National Implementation Plan (Eng)
ORSAM Rapor No: 8 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 1 Aralık 2009 Karadeniz'in Bütünleşmesi İçin Abhazya (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 19 Eylül 2010 Türkiye'ye Yönelik Türkmen Göçü ve Türkiye'deki Türkmen Varlığı (Tr)	ORSAM Rapor No: 28 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 6 Şubat 2011 Uluslararası Deniz Hukukunda Kıyı Devletlerinin Gemilere El Koyma Yetkisinin Sınırları: Gürcistan'ın Karadeniz'de Seyreden Gemilere El Koyması (Tr)	ORSAM Rapor No: 37 Mart 2011 Tunus Halk Devrimi ve Sonrası (Tr)
ORSAM Rapor No: 9 Ocak 2010 Yemen Sorunu: Bölgesel Savaşa Doğru mu? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 20 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 4 Ekim 2010 Kırgızistan'da Mevcut Durum, İktidar Değişiminin Nedenleri ve Kısa Vadeli Öngörüler (Tr)	ORSAM Rapor No: 29 Şubat 2011 Tunus Halk Devrimi ve Türkiye Deneyimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 38 Mart 2011 Libya Savaşı, Uluslararası Müdahale ve Türkiye (Tr)
ORSAM Rapor No: 10 Yemen İç Savaşı: İktidar Mücadelesi, Bölgesel Etkiler ve Türkiye ile İlişkiler (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 11 Şubat 2010 Unutulan Türkler: Lübnan'da Türk Varlığı (Tr - Eng - Ar)		ORSAM Rapor No: 39 Mart 2011 Tarihten Günümüze Libya (Tr)

- ORSAM Rapor No: 40
ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 2
Mart 2011
İklim Değişiminin Güvenlik Boyutu ve Ortadoğu'ya Etkileri (Tr)
- ORSAM Rapor No: 41
Mart 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak-1 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 42
ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 3
Nisan 2011
Nil Nehri Havzasının Hidropolitik Tarihi ve Son Gelişmeler (Tr)
- ORSAM Rapor No: 43
Nisan 2011
Kuzey Irak'ın Sosyal-Siyasal Yapısı ve Kürt Bölgesel Yönetimi'nin Türkiye ile İlişkileri (Tr)
- ORSAM Rapor No: 44
ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 4
Nisan 2011
Meriç Nehri Havzası Su Yönetimi'nde "Uluslararası İşbirliği" Zorunluluğu (Tr)
- ORSAM Rapor No: 45
Nisan 2011
Suriye'de Demokrasi mi İç Savaş mı? : Toplumsal-Siyasal Yapı, Değişim Senaryoları ve Sürecin Türkiye'ye Etkisi (Tr)
- ORSAM Rapor No: 46
Mayıs 2011
Suriye'de İktidar Mücadelesi, Uluslararası Toplumun Tepkisi ve Türkiye'nin Konumu (Tr)
- ORSAM Rapor No: 47
ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 5
Mayıs 2011
Türkiye-Suriye İlişkileri: Sınırdaş Sularda Örnek İşbirliği Olarak Asi Dostluk Barajı (Tr)
- ORSAM Rapor No: 48
Mayıs 2011
Orsam Söyleşileri - 2
Iraklı Araplar, Azınlıklar ve Akademisyenler-1 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 49
Mayıs 2011
Orsam Söyleşileri - 2
Irak Türkmenleri-1 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 50
Mayıs 2011
Orsam Söyleşileri - 3
Iraklı Kürt Yetkililer, Akademisyenler ve Gazeteciler-1 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 51
BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 8
Mayıs 2011
75. Yılında Montrö Boğazlar Sözleşmesi Karadeniz'in Değişen Jeopolitiği Çerçevesinde (Tr)
- ORSAM Rapor No: 52
BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 9
Mayıs 2011
Afganistan ve Bölgesel Güvenlik (Ortadoğu, Orta ve Güney Asya, Rusya Federasyonu) (Tr - Rus)
- ORSAM Rapor No: 53
Mayıs 2011
Madagaskar: Bağımsızlığın 50. Yılında Kazanımlar, Kaçan Fırsatlar ve Türkiye ile İlişkiler (Tr)
- ORSAM Rapor No: 54
Mayıs 2011
Iraklı Grupların Temel Siyasi Sorunlara Bakışı ve Türkiye ile İlişkiler: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma (Tr)
- ORSAM Rapor No: 55
Haziran 2011
Suriye Muhalefeti'nin Antalya Toplantısı: Sonuçlar, Temel Sorunlara Bakış ve Türkiye'den Beklentiler (Tr)
- ORSAM Rapor No: 56
Haziran 2011
Seçimler ve Ak Parti'nin Tecrübesi (Tr - Ar)
- ORSAM Rapor No: 57
Haziran 2011
12 Haziran 2011 Türkiye Genel Seçimlerinin Ortadoğu Ülkelerindeki Yansımaları (Tr - Eng)
- ORSAM Rapor No: 58
Temmuz 2011
Karikatürlerin Dilinden 12 Haziran 2011 Türkiye Genel Seçimlerinin Ortadoğu'daki Yansımaları (Tr)
- ORSAM Rapor No: 59
Temmuz 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 2 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 60
ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 6
Temmuz 2011
Mekong Nehri Suları Üzerinde İşbirliği ve İhtilaf (Tr-Eng)
- ORSAM Rapor No: 61
Temmuz 2011
Antalya'da 1-2 Haziran 2011 Tarihlerinde Gerçekleşen "Suriye'de Değişim Konferansı" nın Tam Deşifresi (Tr - Eng)
- ORSAM Rapor No: 62
Ağustos 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 3 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 63
ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 7
Ağustos 2011
Görünmez Stratejik Kaynak: Sınırdaş Yeraltı Suları (Tr)
- ORSAM Rapor No: 64
Ağustos 2011
AK Parti'nin 12 Haziran 2011 Genel Seçimindeki Zaferi (Tr - Ar)
- ORSAM Rapor No: 65
Ağustos 2011
Karikatürlerin Dilinden Arap Baharı - 1 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 66
Ağustos 2011
Karikatürlerin Dilinden Libya İç Savaşı ve Uluslararası Müdahale - 1 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 67
Ağustos 2011
Somali: Bir Ulusun Yok Oluşu ve Türkiye'nin İnsani Yardım Girişimi (Tr)
- ORSAM Rapor No: 68
Eylül 2011
Karikatürlerde Usame Bin Ladin Operasyonu ve Yankıları (Tr)
- ORSAM Rapor No: 69
Eylül 2011
Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 4 (Tr)
- ORSAM Rapor No: 70
BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 10
Eylül 2011
XXI. Yüzyılda Rusya ve Türkiye'nin İran Politikaları (Tr - Rus)
- ORSAM Rapor No: 71
Eylül 2011
Gazze Sorunu: İsrail Ablukası, Uluslararası Hukuk, Palmer Raporu ve Türkiye'nin Yaklaşımı (Tr)
- ORSAM Rapor No: 72
Eylül 2011
Ortadoğu Ülkelerine Dair İstatistikler (Tr)
- ORSAM Rapor No: 73
BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 11
Ekim 2011
Anadolu Etki Alanı (Tr-Eng)
- ORSAM Rapor No: 74
BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 12
Ekim 2011
Ukraine in Regress: The Tymoshenko Trial (Eng)
- ORSAM Rapor No: 75
BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 13
Ekim 2011
Kazaklar ve Kazakistanlılar (Tr)
- ORSAM Rapor No: 76
BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 14
Ekim 2011
İtalya'da Unutulmuş Türk Varlığı: Moena Türklere (Tr - It)
- ORSAM Rapor No: 77
Ekim 2011
ABD'nin Çekilmesinin Ardından Irak Politikasının Bölgesel, Küresel Etkileri ve Türkiye'ye Yansımaları (Tr)

ORSAM Rapor No: 78 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 8 Ekim 2011 Türkiye'de ve İsrail'de Yapay Sulak Alanlar ile Atıksu Arıtımı ve Atıksuyun Sulama Amaçlı Olarak Tekrar Kullanımı (Tr)	ORSAM Report No: 87 Kasım 2011 Turkmen in Iraq and Their Flight: A Demographic Question? (Eng)	ORSAM Rapor No: 98 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 17 Ocak 2012 Kırgızistan'da Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve Türkiye ile İlişkilerine Etkisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 107 Şubat 2012 Uluslararası Hukuk ve Irak Anayasası Açısından Azınlıkların İnsan Hakları (Tr)
ORSAM Rapor No: 79 Ekim 2011 Yaklaşan Seçim Öncesi Tunus'ta Siyasal Denklemeler (Tr)	ORSAM Rapor No: 88 Kasım 2011 Irak'ta Bektaşılık (Türkmenler – Şebekler – Kakailer) (Tr)	ORSAM Rapor No: 99 Ocak 2012 Türk Siyasal Partilerinin Hatay'daki Suriyeli Sığınmacılar Konusundaki Açıklamaları ve Hatay'daki Siyasi Parti Tem- silcileri ile Hareketlerin Suriye Olaylarına Yaklaşımları (Mart-Aralık 2011) (Tr)	ORSAM Rapor No: 108 Şubat 2012 Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (EİT) Geleceği (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 80 Ekim 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı An- lamak - 5 (Tr)	ORSAM Rapor No: 89 Kasım 2011 Değişim Sürecindeki Fas Monarşisi: Evrim mi? Devrim mi? (Tr)	ORSAM Rapor No: 100 Ocak 2012 Irak İstatistikleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 109 Şubat 2012 Türkiye'nin Yükselişi ve "Bric" Bölgesi (It)
ORSAM Rapor No: 81 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 15 Ekim 2011 Büyük Güçlerin Afganistan Politikaları (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 90 Kasım 2011 Arap Dünyasının İstisnai Krallığı: Yerel Aktörler ve Arap-İsrail Uyuşmazlığı Çerçevesinde Ürdün Krallığı'nın Demokratikleşme Deneyimleri (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 101 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 11 Ocak 2012 Emniyetli İçme Suyu ve Sanita- syon Hakkı (Tr)	ORSAM Rapor No: 110 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 13 Mart 2012 İran'da Su Kaynakları ve Yönetimi (Tr)
ORSAM Rapor No: 82 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 16 Ekim 2011 Bölge Devletlerinin Perspektifin- den Afganistan (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 91 Aralık 2011 Türkiye ve Arap Birliği'nin Suriye'ye Yaptırım Kararları ve Olası Sonuçları (Tr)	ORSAM Rapor No: 102 Ocak 2012 Irak Hangi Şartlarda, Nasıl Par- çalanabilir?: En Kötüye Hazırlıklı Olmak (Tr – Eng)	ORSAM Rapor No: 111 Mart 2012 Suriye Kürt Muhalefetine Eleştirel Bir Bakış (Tr)
ORSAM Rapor No: 83 Kasım 2011 Suriye'de Değişimin Ortaya Çıkardığı Toplum: Suriye Türk- menleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 92 Aralık 2011 Irak'ta İhtilafı Bölgelerin Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 103 Ocak 2012 Irak'ta Petrol Mücadelesi: Çok Uluslu Şirketler, Uluslararası Anlaşmalar ve Anayasal Tartışmaların Işığında Bir Analiz (Tr)	ORSAM Rapor No: 112 Mart 2012 İran İslam Cumhuriyetinde Anayasal Sistem ve Siyasal Partiler (Tr)
ORSAM Rapor No: 84 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 9 Kasım 2011 Somali'nin Açlık Felaketi: "Siyasi Kuraklık" mı Yoksa Doğal Afet mi? (Tr-Eng)	ORSAM Rapor: 94 Aralık 2011 Türkiye-Fransa Krizinde Algının Rolü: Fransızların Türkiye Algısı (Tr)	ORSAM Rapor No: 104 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 12 Şubat 2012 Sınıraşan Akiferler Hukuku Taslak Maddeleri Üzerine Bir Değerlendirme (Tr – Eng)	ORSAM Rapor No: 113 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 18 Nisan 2012 Mongolia: A Developing Democ- racy and a Magnet for Mining (Eng)
ORSAM Rapor No: 85 Kasım 2011 Suriye Politik Kültüründe Tarihsel Pragmatizm, Beşar Esad Dönemi Suriye Dış Politikası ve Türkiye- Suriye İlişkileri (Tr)	ORSAM Rapor No: 95 Aralık 2012 Karikatürlerle Arap Baharı – 2 (Tr)	ORSAM Rapor No: 105 Şubat 2012 Irak Hukuk Mevzuatında Azınlıkların Siyasal Hakları (Tr)	ORSAM Rapor No: 114 Nisan 2012 Karikatürlerle Suriye Sorununu Anlamak - 8 (Tr)
ORSAM Rapor No: 86 Kasım 2011 Geçmişten Günümüze Irak Türk- men Cephesi'nin Yapısı ve İdari Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 96 Aralık 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı An- lamak – 6 (Tr)	ORSAM Rapor No: 106 Şubat 2012 Irak Hukuk Mevzuatında Azınlıkların Siyasal Hakları (Tr)	ORSAM Rapor No: 115 Nisan 2012 Suriye'de Güvenli Bölge Tartışmaları: Türkiye Açısından Riskler, Fırsatlar ve Senaryolar (Tr - Eng)

Rapor No: 117 Nisan 2012 Musul'a Yatırım Geleceği Yatırım Demektir (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 126 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 16 Temmuz 2012 Yeni Çerçeve Su Kanunu'na Doğru: Su Kanunu Taslağı Üzerine Notlar (Tr)	ORSAM Rapor No: 136 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 28 Kasım 2012 Türk-Ukrayna İlişkilerinde Ente- grasyon Faktörü Olarak Türk-Kırım Münasebetleri (Tr - Rus)	Rapor No: 146 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 30 Ocak 2013 2013 Yılında Avrasya: Siyasî ve Ekonomik Analiz (Eng)
ORSAM Rapor No: 118 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 19 Mayıs 2012 Ukrayna - Türkiye Ticari - Eko- nomik Münasebetlerinin Analizi (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 127 Ağustos 2012 Suriye'de Kürt Hareketleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 137 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 29 Aralık 2012 Belarus'un Enerji Politikası ve Belarus'un Rusya ve AB ile En- erji Alanında Geliştirdiği İşbirliği (1992-2011) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 147 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 31 Ocak 2013 Kültürler Arası Diyalog: İdil Ural Bölgesinden Büyük Litvanya Knezliğine Belarus-Litvanya Tatarları (Tr - Rus)
ORSAM Rapor No: 119 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 20 Mayıs 2012 Bölgesel Gelişimin Trend ve Senaryolarının Araştırılmasındaki Araç: Jeopolitik Dinamikler (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 128 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 24 Eylül 2012 Günümüz Şartlarında Türkiye - Belarus Ekonomik Münas- ebetlerinin Gelişimi (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 138 Aralık 2012 Birlik mi, PYD'nin Güç Gösterisi mi? Erbil Anlaşmasından Sonra Suriye Kürt Dinamikleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 148 Ocak 2013 Uluslararası Politika ve Uyarlıklar (Uyarlıklar Çatışması ve Diyalog) (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 120 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 21 Mayıs 2012 Kazakistan Siyasî Sisteminin Gelişimi: 2012 Parlamento Seçimleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 129 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 25 Eylül 2012 Belarus-Türkiye: Devletlerarası İşbirliğinin Pozitif Dinamikleri (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 139 Aralık 2012 Suriye'de Kürtler Arası Dengeler, Rejim Muhalifleri ve Türkiye: Çatışma-İstikrar Ayırımındaki İlişkiler Örüntüsü (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 149 Şubat 2013 David Cameron ve AB: Dönüşü Olmayan Karar (Eng)
ORSAM Rapor No: 121 Mayıs 2012 Musul'da Yerel Siyaset ve Irak Siyasetinde Yeni Dinamikler (Saha Çalışması) (Tr - Eng - Ger)	ORSAM Rapor No: 130 Kasım 2012 Suriye Çerkesleri (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 140 Aralık 2012 Kuzey Irak'ta İç Siyasal Dengeler ve Stratejik İttifak'ın Geleceği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 150 Mart 2013 Suriye Türkmenleri: Siyasal Hareketler ve Askerî Yapılanma (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 122 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 15 Mayıs 2012 Irak'ta Su Kaynakları Yönetimi (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 131 Kasım 2012 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 26 "Üçüncü Dalga": Postmoderniz- min Jeopolitiği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 141 Aralık 2012 Irak'ta Türkmen Eğitiminin Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 151 Nisan 2013 Irak Kürdistan Bölgesi'nde Demokrasi Süreci ve Sorunları (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 123 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 22 Haziran 2012 Küresel Göç ve Avrupa Birliği ile Türkiye'nin Göç Politikalarının Gelişimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 132 Kasım 2012 Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Kerkük Ziyareti (Tr)	ORSAM Rapor No: 142 Ocak 2013 President Obama's Second Term: Domestic and Foreign Challenges (Eng)	ORSAM Rapor No: 152 Nisan 2013 Irak'ta 2013 Yerel Seçimlerine İlişkin Temel Veriler (Tr)
ORSAM Rapor No: 124 Temmuz 2012 Türkiye Afrika'da: Eylem Planının Uygulanması ve Değerlendirme On Beş Yıl Sonra (Tr - Eng - Fr)	ORSAM Rapor No: 133 Kasım 2012 Irak Kürdistan Bölgesi'nde Mu- halefetin Doğuşu ve Geleceği (Tr)	ORSAM Rapor No: 143 Ocak 2013 2012 Irak Değerlendirmesi ve Irak Kronolojisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 153 Nisan 2013 Irak'ta Seçim Yasaları (Tr)
ORSAM Rapor No: 125 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 23 Temmuz 2012 Rusya'nın Ortadoğu Politikası (Tr)	ORSAM Rapor No: 134 Kasım 2012 Irak Çerkesleri (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 144 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 17 Ocak 2013 ORSAM Su Söyleşileri 2011 (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 154 Mayıs 2013 Programı Rapor No: 19 Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi Kapsamında Sınırşan Sular (Tr)
ORSAM Rapor No: 126 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 24 Temmuz 2012 Rusya'nın Ortadoğu Politikası (Tr)	ORSAM Rapor No: 135 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 27 Kasım 2012 Türkiye'nin Eski Sovyet Cum- huriyetleriyle Münasebetlerinin Özellikleri (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 145 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 18 Ocak 2013 ORSAM Su Söyleşileri 2012 (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 155 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 32 Mayıs 2013 Montreux Boğazlar Konferansı Tutanaklarından Tarihe Düşen Notlar ve Kanal İstanbul (Tr)

ORSAM Rapor No: 156
ORSAM Reyhanlı Raporu
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 157
Mayıs 2013
Reyhanlı'da Suriyeliler ile
Söyleşiler - I
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 158
Mayıs 2013
Reyhanlı'da Suriyeliler ile
Söyleşiler - II
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 159
Mayıs 2013
Reyhanlı'da Suriyeli Kadınlar ile
Söyleşiler - III
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 160
Mayıs 2013
Reyhanlı'da Suriyeliler ile
Söyleşiler (Reyhanlı Saldırısı
Sonrası) - IV
(Tr - Eng)

ORSAM Rapor No: 161
Haziran 2013
Musul ve Anbar Yerel Seçimleri:
Seçim Öncesi Siyasi Durum ve
Seçime İlişkin Temel Veriler (Tr)

ORSAM Rapor No: 162
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 33
Kabotaj, Münhasır Ekonomik
Bölge, Petrol ve Doğal Gaz
Haklarımız
(Tr)

ORSAM Rapor No: 163
Temmuz 2013
Somali'de Bitmeyen Siyasi Kriz
(Tr)

ORSAM Rapor No: 164
Ağustos 2013
Suriye'nin Kuzeyindeki Çatışmalar
ve Olası Etkileri
(Tr)

AKADEMİK KADRO

Hasan Kanbolat
 Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Prof. Dr. Tanık Oğuzlu
 Doç. Dr. Harun Öztürkler
 Doç. Dr. Mehmet Şahin
 Doç. Dr. Özlem Tür
 Doç. Dr. İlyas Kemalöğlü (Kamalov)
 Habib Hüzmüzlü
 Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen
 Yrd. Doç. Dr. Canat Mominkulov
 Yrd. Doç. Dr. Didem Danış
 Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya
 Dr. Jale Nur Ece
 Doç. Dr. Yaşar Sarı
 Dr. Süreyya Yiğit
 Arif Keskin
 Çiğdem Tunç
 Av. Aslıhan Erbaş Açık
 Pınar Arıkan Sinkaya
 Volkan Çakır
 Dr. Göknül Erbaş
 Tamer Koparan
 Bilgay Duman
 Oytun Orhan
 Fazıl Ahmet Burget
 Seval Kök
 Nebahat Tanrıverdi
 Shalaw Fatah
 Aytekin Enver
 Tuğçe Kayıtmaz
 Uğur Çil

ORSAM Başkanı
 ORSAM Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
 ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Uluslararası Antalya Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Gazi Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler
 ORSAM Danışmanı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Tarih Bölümü
 ORSAM Danışmanı
 ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 ORSAM Danışmanı, Al Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
 ORSAM Danışmanı, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniv. Öğretim Üyesi
 ORSAM Danışmanı, Avrasya
 ORSAM Danışmanı
 ORSAM Danışmanı
 ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ORSAM Danışmanı, Afrika
 ORSAM, Karadeniz
 ORSAM Yönetici Editörü
 ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
 ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
 ORSAM Uzmanı, Ortadoğu, Afganistan
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
 Mütercim Tercüman
 ORSAM, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden
 Dr. Seyfi Kılıç

ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
 ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid
 Av. Aslıhan Erbaş Açık
 Hasan Alsancak
 Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
 Prof. Dr. Ahat Andıcan
 Prof. Dr. Tayyar Ar
 Prof. Dr. Ali Arslan
 Başar Ay
 Prof. Dr. Mustafa Aydın
 Doç. Dr. Ersel Aydınlı
 Dr. Serdar Aziz
 Prof. Dr. Hüseyin Bağcı
 Prof. Dr. İdris Bal
 Doç. Dr. Ersan Başar
 Kemal Beyatlı
 Barbaros Binicioğlu
 Prof. Dr. Ali Birinci
 Doç. Dr. Mustafa Budak
 Doç. Dr. Hasan Canpolat
 E. Hava Orgeral Ergin Celasin
 Doç. Dr. Mitat Çelikkpala
 Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya
 Prof. Dr. Ramazan Daurov
 Prof. Dr. Volkan Ediger
 Prof. Dr. Cezmi Eraslan
 Prof. Dr. Çağrı Erhan
 Dr. Amer Hasan Fayyadh
 Mete Göknel
 Osman Göksel
 Timur Göksel

Irak Danışmayı Eski Başkanı
 ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
 İhlas Holding, Gn.Md.Yrd., Statejik İş Geliştirme ve Dış İlişkiler
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
 Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
 Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
 Türkiye Tekstil Sanayii İşveren Sendikası Genel Sekreteri
 Kadir Has Üniversitesi Rektörü
 Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
 ORSAM Danışma Kurulu Üyesi
 ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 TBMM 24. Dönem Milletvekili
 Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölüm Başkanı
 Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı
 Ortadoğu Danışmanı
 Polis Akademisi
 Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
 Vali, Milli Savunma Bakan Danışmanı
 23. Hava Kuvvetleri Komutanı
 Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 YÖK Başkanı
 Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü, Direktör Yardımcısı
 İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
 Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
 Ankara Üniversitesi, Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü
 Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
 BOTAŞ Eski Genel Müdürü
 BTC ve NABUCCO Koordinatörü
 Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi

Av. Niyazi Güney	Prens Group Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Noyan Gürel	ORSAM Danışmanı, SUNEL Ticaret Türk A.Ş. İcra Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani	Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
Numan Hazar	Emekli Büyükelçi
Doç. Dr. Pınar İpek	Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. Toğrul İsmail	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. Şenol Kantarcı	Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. Nilüfer Karacasulu	Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Selçuk Karacay	Vodofone Genel Müdür Yardımcısı
Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman	Istanbul Medeniyet Üniversitesi - (SBF) Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. Şaban Kardaş	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Arslan Kaya	KPMG ,Yeminli Mali Müşavir
Dr. Hicran Kazancı	Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
İzzettin Kerküklü	Kerkük Vakfı Başkanı
Prof. Dr. Ahmet Kesik	Kalkınma Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü
Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli	Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Mustafa Kibaroğlu	Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Aleksandr Knyazev	Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek)
Prof. Dr. Alexandr Koleşnikov	Diplomat
Prof. Dr. Erol Kurubaş	Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Talip Küçükcan	Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
Daniele Lazzeri	Chairman "Il Nodo di Gordio"
Hediye Levent	Gazeteci (Suriye)
Dr. Max Georg Meier	Hanns Seidel Vakfı Proje Müdürü (Bişkek)
Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa	Bağdat Üniversitesi Rektörü
Büyükelçi Shaban Murati	Arnavutluk Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü
Dr. Sami Al Taqi	Orient Research Center Başkanı
Prof. Dr. Mahir Nakip	Erciyes Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Vitaly Naumkin	Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü Direktörü
Dr. Farhan Ahmad Nizami	Oxford Üniversitesi İslami Çalışmalar Merkezi Yöneticisi
Prof. Dr. Dorayd A. Noori	Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Muhammed Nurettin	Beyrut Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Murat Özçelik	Emekli Büyükelçi
Prof. Dr. Çınar Özen	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Victor Panin	Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya Federasyonu)
Prof. Aftab Kamal Pasha	Hindistan Batı Asya Araştırmaları Merkezi Başkanı
Dr. Bahadır Pehlivanlı	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. Fırat Purtaş	Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı
Prof. Dr. Suphi Saatçi	Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
Safarov Sayfullo Sadullaevich	Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkan Yardımcısı
Ersan Sarıkaya	Türkmeneli TV (Kerkük, Irak)
Patrick Seale	Ortadoğu ve Suriye Uzmanı
Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. İbrahim Sirkeci	Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
Dr. Aleksandr Sotnichenko	St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Zaher Sultan	Lübnan Türk Cemiyeti Başkanı
Dr. Irina Svistunova	Rusya Strateji Araştırmaları Merkezi, Türkiye-Ortadoğu Araştırmaları Masası Uzmanı
Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin	Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Mehmet Şüküroğlu	Enerji Uzmanı
İlhan Tanır	ORSAM Danışma Kurulu Üyesi, Vatan Gazetesi Washington Temsilcisi
Doç. Dr. Oktay Tannısever	ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Prof. Dr. Erol Taymaz	ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampüsü Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Sabri Tekir	İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
Dr. Gönül Tol	Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü
Doç. Dr. Umut Uzer	Istanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
Prof. Dr. Ermanno Visintainer	Vox Populi Direktörü (Roma, İtalya)
M. Ragıp Vural	2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
Prof. Dr. Vatanyar Yagya	St. Petersburg Şehir Parlamentosu Milletvekili, St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Yaşar Yakış	Büyükelçi, Dışişleri Eski Bakanı
Semir Yorulmaz	(Gazeteci, Mısır)

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık	ODTÜ
Bülent Aras	Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi
İlker Aytürk	Bilkent Üniversitesi
Recep Boztemur	ODTÜ
Katerina Dalacoura	Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
F. Gregory Gause	Vermont Üniversitesi (ABD)
Fawaz Gerges	Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Ahmet K. Han	Kadir Has Üniversitesi

Raymond Hinnebusch
Rosemary Hollis
Bahgat Korany
Peter Mandaville
Emma Murphy

St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)
City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
George Mason Üniversitesi (ABD)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
Hasan Kanbolat
Doç. Dr. Hasan Canpolat
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmén

ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
ORSAM Başkanı
Vali, Milli Savunma Bakan Danışmanı
ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

Süleyman Nazif Sokak No: 12-B Kat: 3-4 Çankaya / Ankara
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr